

نومرو : ۸۸

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلندہ

دائرۂ اجتہاددہ

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنہ

اجتہاد

۹ کانون ثانی ۱۳۲۹

آبوندہ

سنہ ۱۴۰۰ لک آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش

ممالک اجنبیہ ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخہ سی ۵۰ یارہ

حریت فکریہ یہ خادم

پجشنہ کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعہ

مدیر مرخص : الزامی صفا

ترقی بہ دقت

دون اقسام ، سپارش اشیائی آلتق اوزره ، کچ وقت کوپری یہ ایندم . کوپری یہ وصولز اثناسنده آرتق اورتالق قرارمش ، تنورات باشلامش ایدی . کوپری بالطبع هر یردن اول تنور ایدلمش ایدی . زیر بوراده کی قنارلر غاز قنارلری کبی ، النده مشعله صیرینی بولنان برینک اوتیه بری یه سکیتمسنه و برقنارک اوکنده طوره رق صیریکله اولا قنارک آلت قباغی آچوب بعده ینه عینی دکنک ایله لامبه نك موصلفنه چویردکن صکره مشعله نی ، ممدن چیقان غازه طوتیق کبی اوزون بر عملیاته احتیاج یوق ، کوپری نی تنور ایدن لامبه لره الکتریک جریاتی نقل ایدن فقط تنور زمانی کلنه قدر الکتریک مولدی (دینامو) ایله ارتباطی منقطع بولنان ناقل تللر برمانیوه لا حرکتیله مولده ربط ایدیلور ایدلر تکمیل لامبه لرا اشتعال ایدر . بو عملیات ایچون ایسه انجق بر ثانیه نك یکرمی ده بری قدر بر زمان لازمدر . بوندن اوتوز اوچ سنه اول بر کیجه لوندره پولیتکنیق دارالفنوننده ، بوکون دنیایی نوره غرق ایدن الکتریک ضیاسنک ایلک شعله لری عد اولنان ، قیویلجملر ایله عملیات خارق العاده اجرا ایدیلجکی ایشیده رک ، بومراق آور عملیاتی کورمک اوزره مذکور مکتبه کیتمش ایدک . اوراده پروفسورلردن بری ، دها پک حال ابتدائیده بولنان بر مولد الکتریک یعنی دینامو ایله استحصال ایده بیلدیکی مثبت ومنفی الکتریقلری برآینه اوزرنده تماسه کتیره رک ، شمشک لک حاصل ایتدیکی ضیالر کبی شراره لر استحصال ایتمکده و بو بولده بر خیلی تجربه لر اجرا ایتمکده ایدی . بر کره او الکتریک قیویلجملرینی دوشونوب برکرده بوکونکی تنویراتی کوردکجه انسان بو ترقیاتی تقدیر ایتمکدن ، و بوتون بو زمان ظرفنده بز ترکرک بو ترقیاته کاملاً یمانجی قالدیغمزی ، و حالاده تحصیل علم وفته جدی بر صورتده تشبث ایتدیکمزی نظر مطالعه یه آلدکجه انسان کندی

حالبوکه میدان فعالیتیه آتیلان بعضی مرد ومتین کیمسه لر کوریورزک آنلرک وجودی بیه عروق حیاتمده بیوک برعزم اولدیغنه دلالت ایدر .

مثل ایستور میسکز ؛ عددی پک آز اولیان ارباب عزم آرسنده مثلاً انورک سیمای جلادتی ، ناصیه عزم ومتاتی ، الحق ، شایان افتخاردر . یاشی اوتوزی کچمیان یو و طنداشمک سلسله افعالی بر (اپویه) اولیور . دوشونکیز : بالقانلرده بولغار عسکر وضابطانندن مرکب چته لره قارشى سل سیف ایدوبده ، دائماً (مارلبوروغ) کبی مظفر اولق ، مشروطیتک استحصالی ایچون حرکات عمومیه یی اداره ایتک ، بنغازی یه قوشوب اصلاً مغلوب اولندن ایتالیا نلری ییلدیرمق ، ادرنه نك استرداد مبجلی ایچون هر کسه قارشى کلوب سلطان سلیم جامعی ید اعداددن قورتارمق . . . و ، اونو تیه لم ، باب عالی نی باصوب کامل باشا و انقاض متفسخه ماضی نی بر ییغین سوپروتی کبی سوپورمک . ایشته بونلر برایشدر . روحی تولمش و سونمش ملترک ایچنده بویه ناصیه لر چیقماز .

عالم تجارتده ، عرصه فلاحتده ، میدان ادبده ، مکتب عرفانده انورلره محتاجز . قابلیتی منطقی اولیان ترکرک و مسلمانلرک ایچنده انور بر دکلدر . بنغازی قهرمانی نوعیتده یکتا اوله ماز . آکا مهد وجود اولان وطن البته دیگرلرینی ده طوغور مشدر . آنلرک کندیلرینی کوسترملری ایچون اوکلرینه بر شاهراه آچملی یز . بر حمله ویرملی یز . ترددلرینی ، محجوبیتلرینی ازاله ایتملی یز . بونلرک جمله سی شیمه خصوصتک انجلاسیله اولور . بز ممالک مغضوبه مزى استرداد ایده جکیز . بز اعدامزه غلبه ایده جکیز . بز قاسمیه جامع شریفنک اوستنده کی صلیبی قالدیره جغز . بز ایلزدن نزع ایدیلن ممالک مبارکه اوزرنده بر علامت نجس کبی تموج ایدن بایراقلری عسکری موزسنه نقل ایده جکیز . ایشته بو فکرلره یاشاملی یز که ستاره زمین اوزرنده کی موقعمزی غائب ایتیه لم و انا فتحنا لک فتحاً مینا وعد صمدانیسنه مظهر اوله لم .

کندینه پک فنا اوطانیور و صیتیایور. ایش یالکز بویه جه اوطانق و صیقلمقدن عبارت قالسه هیچ بر شی دکل. حتی بو اوتانق و صیقلمق بتون ملته راجع اولسده، نته کم اوله در، ینه پک اهمیتی اولماز. ایشک اصل کوتو جهی، بوکون بزم شخصجه اولدینی کی ملتجه ده الکتریقه هیچ بر مناسبت علمیه و فیه من اولدینی یعنی الکتریتی نه علماً بیلیمک ونه ده عملاً اعمال واستحصال واستعمال ایتمکله قطعاً ایشلنمش اولدینی حالده، ارتق الکتریتق سر یاشایه میه جغمزه حکم ایتمکده اولدیغمزدر. فقط، ایشک بوندن دها فناسی و آغیری وار. اوده فن و علم بوکون ملتر ایچون عادتاً، بالذات حیات اولمسیدر. علمسزک، ففسزک و بونک نتایجی اولق اوزره صنایع فیه حاجی اولماق، زوکورتک و فقیرلکی انتاج ایدر. زوکورت و فقیر ایسه دائماً زنکینک زبونی و مادونیدر. هم صنایع علمیه جه و هم ده ثروت صاحبیرینک تعرضنه، تجاوزه دوچار اولور. جاهل، فرداً، حق حیاتیه مستحق اوله مدینی کی ملتا دخی حیات و بقاسنی تأمین ایده من. زمانه جاهل عالمک، فقیر زنکینک محکومی، خدمتجیسی، اسیری اولور. بناءً علیه کرک فرداً کرک ملتا افندی قالمق، حق حیات و حریت مالک اولق و بلکه محو و منقرض اولماق ایسته یور ایسه ک علم و فن، صنایع علمیه و فیه تحصیل ایده لم. حق حیات و حریتیه مستحق اولدیغمزی عالمه کوستردم. او حالده سائرلرک تعرضلرندن مصون قالیرز. باقک مجارلره باقک ژاپونلره. اصل مسئله کله لم! کد بویوقاریکی فکر منی دها زیاده ایضاح و اثبات ایده جکدر. کوپری باشنده کی اشیامی آلدقدن صکره، عودت ایچون وقتک مساعده سندن استفاده ایدرک، تونهله ینه ررک بک اوغانه چیقدم. چوقدن بری اوطرفه کیمه مش ایدم. بر چوق کیمسه لردن الکتریتی ترامواینک ایشلمک باشلا دیغنی طویمش ایسه مده، کوزمله کورمدکجه اینانه میوردیم. ایلریدن بری بر چوق دفعه لر، اما بر چوق دفعه لر اوته کندن بریکندن ایشتدیکم و حتی

غزته لرده اوقود یغ شیلرک یاهیچ اولدیغنی و یا خود هریده اولدینی کی اولدیغنی کوره ررک دوچار انکسار اولدیغمندن اکر صحیحاً اولمش ایسه الکتریتی تراموای کوره جکدم تونه لدن چیقدم. باقدمک حقیقه الکتریتی تراموای آرابه لری ایشله یور، بریسنه آتلادم. بر اسکمله به طوغری یوردیم. مأمور ایلرله دی، بکار بر کوستردی. بن کندی ایستدیکم ره اوطوره جغمی سویلدم اولمازیدی. سز یلمز سکز دیدی. ایشک اوزایه جغنی کوردم اونک اراؤه ایتدیکی ره اوطوردم. بیلت دیدی. پاره یی و یردم و گیده جکم یری سویلدم. قوطوسندن بر بیلت قوپاردی، آرابه نک ایجریسی الکتریتی ضیاسیله کوندوز کی ایکن بیلتی لامبالردن بریسنه تقریب ایده ررک برخیلی مشکلاته ایکی یری زیمه لدی زوالی مأمور! غالباً ضعف بصره مبتلا ایدی. فقط بیلتی المه النجه کندمکده ضعیف البصر اولدیغنی اکلادم. بویلت دکل عادتاً بر خریطه، همده اوله بر خریطه که، استانبولک دها بر چوق سنه لر تراموای کورمه جکی سمترلرک اسمی بیله وار، همده اسملر هم ترجه و همده فرنکجه یازیلی. مأموره حق و یردم. فقط نه ایچون یاننده بر پرتوسوز طاشیممور ایدی. الکتریتی تراموایله بر طرفه کیده جک اولنلرک شاید بیلتی اوقومق ایسته رلرله ایسه، جیلرنده مطلقاً هرشی اون کره بیوتن بر پرتوسوز طاشیمه لری لازم کلیر. یوقسه بیلت و پاره طولایسیله بر مبارزه کیرر ایسه، حقسر چیقمه سی محققدر. فقط، نه تحف شی، استانبولده و بلکه تکمیل ترکیاده هرشی تحف، و غریب بر شکل آلیور. ایکی سنه اولنه کلنه قدر، اوروپانک بر چوق شهرلری طولاشدم. بر چوقلرنده الکتریتی تراموایله یندم. هیچ بویه تعرفه و بویه بر بیلتیه تصادف ایتمدم. ایکی سنه ظرفنده تعدیلاته اوغرادای ایسه بیله مم. فقط بزم مطلقاً، اوروپاده اولان و اولمش شیلرک، اک اعلاسی آلمقده، لکن اک فنا یولده تطبیق و صکرده تحریف ایتمکده اولدیغمزی بیلیرم. هدفدن ینه اوزا قلاشدق، عودت

پربدايع يماچلری آردسندە كلكون رايترك تموجات پروقار
احتشاميله سايه انداز عزو اقبال اولاجق .. سرپانوانو،
قورشونی بوزرنكلرله ملون، دوزخ پناه تكنه ونجهيزات
مهيبيله ، (سلطان رشاد) مزك رفاقنده ، بزلره پك ياقين
بر ماضى نك أليم ومقهور يتيملكلرينى اونوتديره جق ؛
نشئه فزاء سكرين ، وجد آور ايام استخلاصى يشاده جق
اولان سيووپردره تنوطمز (سلطان عثمان اول) كمهداعمالى
وجهانك اك معروف محراق صنعتى انكلين (آرمسترونغ)
دستگاهلرينك تاريخچه صفحات ترقى وتكاملنى - موثوق
(بريتانيق) منابعه استنادآ - پيش انظار قارئین كرامه وضعى
شئون زمانه موافق بولدم ... صده باشلامزدن اول
مناسب بر استطاردم وار : بوسنه ليانمزد (آمالى) و
(اشترازبورغ) سفائن حريه سنى زيارت ايتمشدم ، هرايكى
سفينه نك ضابطانى حقمده رياسز برزراكت ومهماننوازلق
ابراز ايتمشلردى . سفينه لك خاطره زيارتى اولارق
قارترلر تعاطى ايتمشدك ! بن اولنره كوزلرمك اوكنده
صالونلرينك مواقع احترامنه وضع ايتدكلرى ، مناسب
جمل تقديره وتوصيفيه ايله موشج ، بوملك (طوغو) سى
اولاجفنه ايمانم اولان وصاعقه مشرب ، ياووز ، عجاج ،
جوال بردكز دو كوشجى سى اولان قهرمان (رؤف) مزك ،
اونلك تورك مسلكد اشلرينك فطوغرافلرينى تقديم ايتمشدم .
اونلرده بكمالقباله سفينه لرني مصورايت نفيس مطبوع قارترلر

ايدلم ، سراوجهده « ترقى به دقت » ديمشدم . بونى ايضاح
ايدم : - استانبولده ترامواى تأسيس ايديله الى الله سنه
قدر اوليور . الله سنه ظرفنده ترامواى عربله لرني جر
ايدن قوتى يعنى حيوانلرى مجارستان ويريور ايدى .
بزارتق بويله قواى عضويه دن بيقمش ، الله سنه متماديا
حيوان قوقوسى دينله مكدن بزمش اولملى يزكه ، ارتق
بوجنس قوتى ايسته مكدك . ارتق حيوان الويرر ، تراموا -
يلرمزده برآزده قواى غير عضويه استعمال ايدم جكز
ديدك . بويله جه اوجارآتلرندن قورتيله جقدق . فى الحقيقه
بوندن صكره مجار حيوانى كليجه جكدى ، فقط مجارلر بورايه
كلهرك بر فابريقه تأسيس واوقواى غير عضويه يي بوراده
استحصال وبزه اعطا امتيازىي كنديلرينه تأمين ايتديلر .
مجارلر نه ديديلر بيليورميسكز ؟ « يك اعلاء ارتق بزم
آلريمزى استه ميورسكز ، بزده كوندريمز ، فقط سرك
ايسته ديككز قوتى ، الكتريق اولسون ، ينه بزويررز . »
وبوقوتى شمدى ويرمكه باشلاديلر . باقك نه ترقى !!
مجارستان اينى آت يتشدرمكه مشهور ايدى . شمدى ده اينى
الكتريق قوتى استحصال ايتمكه كسب شهرت ايدم جك .
بزايه حيوان يتشديرمه مككه معروف ايدك . الكتريقى
دخى كندمز استحصال ايدمه مككه بر كسب معروفيت
ايديورز . باقك ، مجارستانده كى ترقى به ، باقك بزده كى
توقفه . نه آجينه جق ، آغلانه جق حال !!

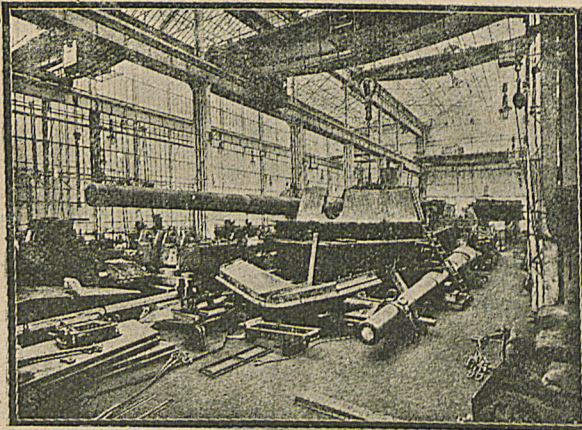
ع . س .

آليات

(نه لسويق) دستگاهلرى

معظم بر متشيت سناعى نك تاريخچه سى

محترم سعيد حليم پاشا قابينه سنك ، جدا شايد تبريك
وتقدير ، اندر الامثال مهارتيله ؛ ملك انتباه نما فداكارى
معتاديله ، ۱۳۳۰ اون تموزنده (بوسفور) لك لاجورد ،
فسونكار صولرى اوزرنده ، زمردين قاليچه لره مفروش

نه لسويق بحريه دستگاهلرنده طوبلرك قورولماسى